

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітня програма	Право
Заняття:	II семестр
Лекції	2 години на тиждень
Семінарські	1 година на тиждень
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС (120 годин)
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Школа Сергій Миколайович
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Завідувач кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 097-756-45-66
E-mail	Shkola.S.M@nmu.one , shkola_s@ukr.net
Профайл	https://publiclawntu.com.ua/
Персональна сторінка	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0403-5916 GoogleScholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=yKaRLUwAAAAJ&hl=uk
Консультації	ауд.10/304, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 304
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) Shkola.S.M@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс з навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» призначений для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за спеціальністю 081 «Право». Навчальна дисципліна «Правові засоби протидії корупції» є вибірковою дисципліною.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» є зміст поняття та детермінантів корупції; система антикорупційних органів в Україні; особливості відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; законодавство, що регулює питання запобігання та протидії корупції в Україні; структура механізму протидії корупції в Україні; норми міжнародно-правових актів, учасницею яких є Україна, що врегульовують питання пов'язані із протидією корупції; зарубіжний досвід створення механізму протидії корупції.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є: набуття системи спеціальних знань та навиків, необхідних для вирішення конкретних питань практичної діяльності у сфері протидії корупції, формування системи теоретичних знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку; набуття навичок самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій. Мета викладання дисципліни «Правові засоби протидії корупції» - це також оволодіння знаннями, що постають перед юристом у процесі здійснення правової кваліфікації корупційних діянь, оволодіння сучасними підходами та рекомендаціями з питань створення ефективного механізму протидії корупції.

Завдання курсу:

- здійснювати аналіз та обґрунтування рівня корупції в органах державної влади;
- спостерігати за станом корупції в Україні та аналізувати її показники, розробляти рекомендації з питань запобігання та протидії корупції;
- на основі здобутих теоретичних знань готувати проекти антикорупційної програми та антикорупційної експертизи, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості;
- досліджувати склади корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, виділяючи їх специфіку;
- аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу при дослідженні ефективного механізму протидії корупції в Україні;
- запроваджувати у практичну діяльність напрацювання юридичної науки та міжнародно-правовий досвід у сфері протидії корупції.

3. Результати навчання

Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.
Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.
Інтегрувати положення загально-теоретичних та галузевих юридичних наук з метою забезпечення ефективності механізму регулювання, реалізації та захисту приватних та публічних інтересів в умовах провадження стратегії сталого розвитку України.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Соціально-правова характеристика корупції.

1. Еволюція явища корупція: історичний ракурс. 2. Поняття корупції, її види та рівні. 3. Корупція в Україні: розуміння сприйняття, поширеність.
Тема 2. Суб'єкти корупційних правопорушень.
1. Поняття корупційного правопорушення та правопорушення, пов'язаного з корупцією. 2. Суб'єкти корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних з корупцією. 3. Антикорупційне законодавство як підґрунтя стандартів етичної поведінки судді.
Тема 3. Органи, відповідальні за запобігання корупції.
1. Національне агентство з питань запобігання корупції: статус, обсяг повноважень. 2. Національне антикорупційне бюро України. 3. Спеціалізована антикорупційна прокуратура. 4. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції.
Тема 4. Викривач корупції.
1. Викривач корупції: поняття, права та гарантії захисту. 2. Співпраця з викривачами, забезпечення дотримання їхніх прав та гарантій захисту. 3. Формування сприятливого середовища для викривачів та корпоративної культури поваги до викривачів в установі.
Тема 5. Механізми запобігання корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаним з корупцією.
1. Конфлікт інтересів (потенційний, реальний). 2. Пріоритет інтересів. 3. Близькі особи. Обмеження спільної роботи близьких осіб. 4. Суміщення, сумісництво.
Тема 6. Електронне декларування.
1. Податкова адреса. Електронне декларування. Доходи. Декларування кредитів. 2. Повідомлення про зміни майнового стану, строк повідомлення. 3. Моніторинг способу життя.
Тема 7. Окремі аспекти відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією.
1. Проблемні питання застосування статей 21, 22 Кодексу України про адміністративні правопорушення за правопорушення, пов'язані з корупцією. 2. Відповідальність за статтею 366-1 Кримінального кодексу України, порядок застосування. 3. Органи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.
Тема 8. Міжнародні організації, що займаються антикорупційною діяльністю.

1. Організація економічного співробітництва та розвитку.
2. Світовий банк.
3. Transparency International (Трансперенси Інтернешнл).
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ
Соціально-правова характеристика корупції.
Суб'єкти корупційних правопорушень.
Органи, відповідальні за запобігання корупції.
Викривач корупції.
Механізми запобігання корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаним з корупцією.
Електронне декларування.
Окремі аспекти відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією.
Міжнародні організації, що займаються антикорупційною діяльністю.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування	підсумкове тестування	визначення загальної кількості балів за результатами
семінарські	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, оцінювання презентації		

	або індивідуальне завдання	виступ-презентація, робота в малих групах		поточних контролів;
		виконання завдань під час самостійної роботи		підсумкове тестування під час заліку

6.3. Поточна успішність складається з оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 8 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 5 балів) і оцінки за самостійну роботу. Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 40) та бали за самостійну роботу (максимально 60 балів) є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право пройти підсумкове тестування.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку).	Залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за залік 100.

6.4. Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента: поточне тестування за окремими темами; опитування; виконання контрольних завдань; виконання самостійної роботи.

Критерії оцінювання за роботу на *семінарських заняттях*: 8 семінарських занять оцінюються максимально у 5 балів кожне, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

4 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійною роботою студента в рамках вивчення навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» є підготовка індивідуального завдання. *Індивідуальні завдання* студентів можуть полягати у підготовці есе, рефератів, презентацій, в аналіз практичних ситуацій, підготовці реферативних матеріалів із фахових публікацій, проведенні власних досліджень і апробація їх на конференціях тощо. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних

завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Правові засоби протидії корупції» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин

(наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції».

8. Ресурси і література:

1. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / О. Калітенко, О. Лєменов, Б. Малишев, А. Марчук, К. Сердюк, Р. Сівєрс, М. Хавронюк, В. Чумак ; за заг. ред. М. Хавронюка. К. : Мишалов Д. В., 2021. С. 225. [URL:https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Alternative_Report_2021.pdf](https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Alternative_Report_2021.pdf).

2. Войтович І.І. Кримінологічні засади протидії корупції у сфері воєнної безпеки. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Київ. 2021. 394 с. [URL: https://dduvs.in.ua/wpcontent/uploads/files/Structure/science/rada/k2/NewF/16/1/d.pdf](https://dduvs.in.ua/wpcontent/uploads/files/Structure/science/rada/k2/NewF/16/1/d.pdf).

3. Галина М. Олексій Х. Взаємодія антикорупційних органів України під час розслідування кримінальних проваджень. Вісник АПСВТ. – 2019. –№ 2 [URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_2_2019-56-65.pdf](https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_2_2019-56-65.pdf).

4. Головкін Б. М. Запобігання корупції: підручник / Б. М. Головкін, В. Ф. Оболенцев, М. В. Романов та ін.; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.

5. Гула С. Добросесність як нова категорія антикорупційного законодавства: реальність та перспективи. Електронний ресурс, режим доступу: http://nihabarnyctvu.org.ua/publ/dobrochesnist_jak_nova_kategorija_antikorupcijnog_o_zakonodavstva_realnist_ta_perspektivi/1-1-0-40.

6. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text).

7. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021- 2025 роки» від 20.06.2022 [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text).

8. Закон України від 14.10.2014 №1698-VII «Про Національне антикорупційне бюро України». Електронний ресурс, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

9. Закон України від 14.10.2014 №1700-VII «Про запобігання корупції» з подальшими змінами. Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
10. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.
11. Іванов О. В. Адміністративно-правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції : дис. ... канд. юрид. наук :12.00.07. К., 2019. 304 с.
12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003. Електронний ресурс, режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.
13. Корупція в Україні 2021: розуміння, сприйняття, поширеність. звіт за результатами опитування населення та бізнесу. – Київ, 2022. – 86 с.
14. Корупція в Україні 2022: розуміння, сприйняття, поширеність. Звіт за результатами опитування населення та бізнесу. <http://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/1f23b766-e031-4c3f-81a4-0167b4f93116.pdf>.
15. Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, затверджені рішенням НАЗК від 29.09.2017 №839. Електронний ресурс, режим доступу: <https://nazk.gov.ua/metodychnirekomendaciyi>.
16. Методологія оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затверджена рішенням НАЗК від 2.12.2016 №126, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 28.12.2016 за №1718/29848. Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>.
17. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. – К.: Ваїте, 2018. – 472 с.
18. Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України, затверджене наказом Генеральної прокуратури України від 12.04.2016 №149. Електронний ресурс, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0125905-20#Text>.
19. Порядок здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо конфлікту інтересів у діяльності суддів та інших представників судової системи та його врегулювання, затверджений рішенням Ради суддів України від 4 лютого 2016 року №2. Електронний ресурс, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr002414-16#Text>.
20. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 №126 «Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.12.2016 за №1718/29848. Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>.
21. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми : монографія / В. М. Трепак ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; ред. М. Михалюк. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 442 с.
22. Указ Президента України від 14.10.2014 №808/2014 «Про Національну раду з питань антикорупційної політики». Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>.

23. Хавронюк М.І. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка.— К. : Москаленко О. М., 2019. — 464 с.